

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: (Sch. A.)

Cím: Mikszáth Kálmán emléke

Forrás: Magyarország

Bn

(Hely)

1926. 4. 8.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Mikszáth Kálmán

Idő

"1926"

Személy

F

Kö

Mikszáth Kálmán emléke

Ha nincs háború s mindaz a sok szerencsétlenség, amely azóta rénkzuhant, Mikszáth Kálmánnak ma biztosan szép szobra állana Budapest valamely terén. A nemzet kedvelt nagyirója volt, népszerűsége tetőpontján, közvetlen jubileuma után halt meg, könyvei azóta is állandó gyönyörűség forrásai az osztatlan egész magyar közönségnek, nagyságát nem vitatja senki, sőt az nőttön nő az emlékezetben, — csak a katasztrófális idők teszik érthetővé, hogy a kegyelet még eddig nem tudott látható jelet találni a maga kifejezésének. Most azonban ennek is elérkezett az ideje: Budapesten bizottság alakult közéletünk olyan kiválóságából, akik Mikszáthhoz életében közel állottak, a nagy író emlékeztének művészi emlékművel való megörökítésére.

Mit jelent Mikszáth a magyar irodalomnak? Jelenti elsősorban a magyar elbeszélő kedv egészen egyéni kiadását, amely a népmesék egyszerűségével, az igazi magyar ember életkedvének jóízűségével, a zseni gazdag ragyogásával kapcsolja az élet jelenségeit elbájoló történetekké. Jelenti ezután az 1867 utáni magyarság közhangulatának, életfelfogásának, erkölcesének, társadalmi életének megrögzített képét, azt az elsúlydott magyar

világot, melyet Mikszáth Kálmán tartott fenn számunkra és az eljövendő magyar nemzedékek számára, teljesebben és jobban, mert elevenebben és érdekesebben, mint bármely történeti könyv. Jelenti továbbá a magyar életbölcsességet, amely a világ dolgait, az élet kis és nagy bajait, az emberi erkölcsöket felülről, a humor színes tüvegén keresztül nézi, megragadja a szatirakorbácsát is és végigvág vele a bünökön, az erkölstelenségeken, a közéleti korrupción, az emberek hiúságain, de nem ismeri a pesszimizmus sötét vigasztalanságát. Mikszáth a magyar mosolyt hozta be az irodalomba. Jelenti a magyar élet külföldi, vonzó és érdekes alakjainak egész nagy galériáját, amelyben helyet foglal jóformán minden típus és társadalmi osztály: a palóc és szegedi paraszt, a falusi kisnemesség, a vármegye urainak képsorozata, a parlamenti politikának változatos típusai, az arisztokrácia és az új plutokrácia, — Ferenc József korának egész Magyarországja. Ezt senki sem látta, senki sem figyelte olyan pontosan és senki sem rögzítette olyan plasztikus képbe, mint Mikszáth. És végül jelent ez a mindennek felett bölcs és gyönyörködtető író egy sereg könyvet:

A jó palócokat, a Szent Péter esernyőjét, a Beszterce ostromát, a Noszty fiú esetét Tóth Marival, A fekete várost, Az új Zrínyiszt és

a többi, amiket mind gyönyörűséggel olvastunk és fogunk még sokszor olvasni. Ezek a könyvek mind élnek és élni fognak időtlen időkig, érdekességük, költészetük friss humora nem őrlődött meg a nagy válságokkal és változásokkal terhes évtized alatt. Vajjon ott van-e ez a könyvsorozat minden magyar háznál? Ott kell lennie. Most van az ideje, hogy Mikszáth műveiből, azoknak legjavából kiadjanak egy olyan sorozatot, melyben a legkiválóbb remekművek mind ott vannak s amely árával, terjesztése módjával, külső kiállításával eljuthat minden magyar könyvespolcra. Új nemzedék nevelkedett fel, amely még sem ismeri eléggé Mikszáthot. Módot kell neki adni rá, hogy megismerje.

Jubileumi ünnepén Mikszáth Kálmán ezt mondta: Ugy nézzenek rám, hogy olyat látnak bennem, amelyet talán még nem is láttak: egy boldog embert. Mert én boldog vagyok! Valóban boldog volt, nem sikeréért, hanem azért, mert megadatott neki a legszebb adomány: az élet örömeinek élvezésére való képesség, az életben való hit. És megadatott az a költői erő, hogy ezt a páratlan adományát közölni tudja másokkal is, az egész magyar nemzettel. Erre ma nagyobb szükségünk van magyaroknak, mint valaha; Mikszáth Kálmán, nagy tanítómesterünk megtanít a legszükségesebb tudományra: szeretni az életet és bízni a jövőben.

(Sch. A.)